

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ И ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Други извештај Р. Србије према UNFCCC (Друга национална комуникација)

Ана Репец
Одсек за климатске промене

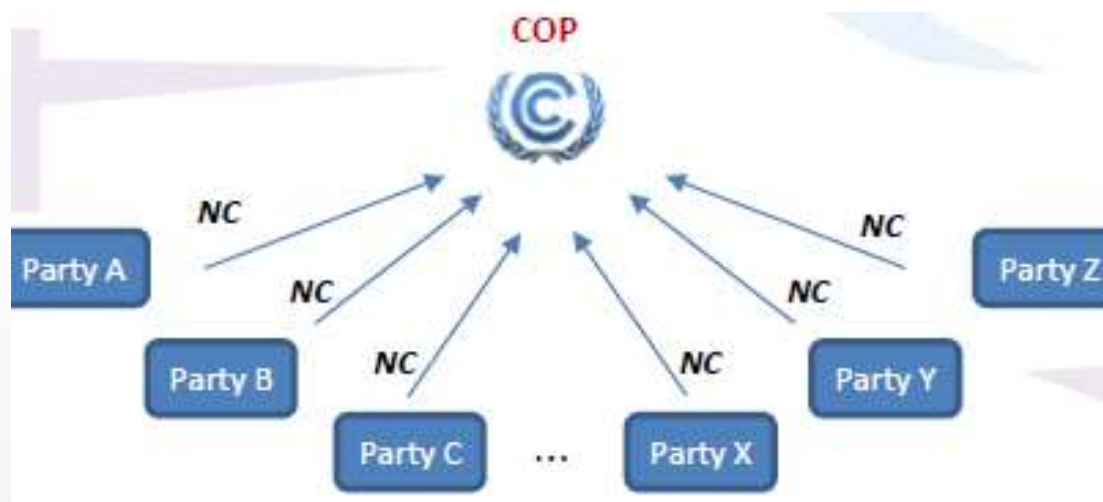
Националне комуникације....

... су извештаји који пружају информације о томе како свака држава чланица UNFCCC спроводи своје обавезе проистекле из Конвенције.

- У складу са чланом 4 и чланом 12 UNFCCC свака Страна ће обезбедити Конференцији држава чланица (COP) информације о националним инвентарима гасова са ефектом стаклене баште; националним или, по потреби, регионалним програмима који садрже мере за ублажавање климатских промена и мере за адаптацију на измењене климатске услове, као и све друге информације које Страна сматра релевантним за постизање циља Конвенције.

Национално извештавање и UNFCCC циљ

- **COP**
  - користи информације за процену укупних агреgirаних ефеката примене UNFCCC
  - размена информација имплементацији Конвенције (преко политике / мере) и укаже на питања, проблеми, празнине и ограничења са којима се суочавају
- **Државе чланице**
  - Смернице за обезбеђивање финансијских средстава за испуњавање имплементације Конвенције
- **GEF**

Националне комуникације...

Нац. карактеристике

ГХГ Инвентар

Опис мера за
имплементацију
UNFCCC

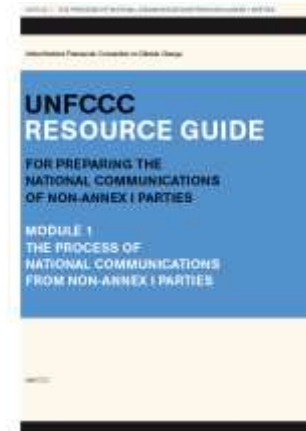
Недостаци,
финансијске,
техничке и др. потребе

Др. информације

- Релевантне године - 1990 или 1994 (INC), 2000 (SNC)
- Мере за имплементацију UNFCCC:
  - Оцена погођености и програм мере **адаптације** - прилагођавања на измењене климатске услове
  - Програм мере **митигације** - оцена могућности смањења/ограничења емисија ГХГ

Упутства за припрему NCs

- Guidelines for the preparation of initial NCs from non-Annex I Parties were adopted at COP2 (Decision 10/CP.2) and revised at COP8 (Decision 17/CP.8, “Guidelines for the preparation of national communications from Parties not included in Annex I to the Convention”)
- “User manual for the guidelines on national communications from non-Annex I Parties”

Напори на унапређењу извештавања: Двогодишњи извештај (BuR)

- Инвентар ГХГ: не више од 4 године пре датума подношења BuR. Временске серије почевши од последње године пријављене у NC.
- “UNFCCC biennial update reporting guidelines for Parties not included in Annex I to the Convention” (2/CP.17, Annex III)

Подношење NCs и BuRs Секретаријату UNFCCC - не Анекс I

- У складу са Одлуком 2/CP.17 Националне комуникације подносе се Секретаријату на четири, а Двогодишњи извештаји на две године (Договор из Канкуна)

Подношење NCs и BuRs Секретаријату UNFCCC - не Анекс I

NCs (децембар 2014.)

- 147 - INC
- 105 – SNC
- 10 – TNC;
- Мексико – IV и V NC

BuRs: 4 (децембар 2014.)

The screenshot shows the UNFCCC website page titled "Submitted National Communications from non-Annex I Parties". It features a navigation menu on the left with sections like "NEGOTIATIONS", "FOCUS", and "PROCESS". The main content area includes a table with columns for "Total number of submitted national communications from non-Annex I Parties", "Most recent submissions", and "BWI for Developing Countries". The table lists various countries and their submission dates, such as Mexico (11 October 2014), Jordan (2 December 2014), and Armenia (27 November 2014).

The screenshot shows the UNFCCC website page titled "Submitted biennial update reports (BURs) from non-Annex I Parties". It features a navigation menu on the left with sections like "NEGOTIATIONS", "FOCUS", and "PROCESS". The main content area includes a table with columns for "Total number of submitted BURs from non-Annex I Parties", "Most recent submissions", and "BWI for Developing Countries". The table lists various countries and their submission dates, such as Mexico (10 December 2014), Maldives (26 December 2014), and Armenia (26 December 2014).

Први извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији УН о промени климе

- Пројекат финансиран од стране GEF, имплементациона агенција UNDP
- Усвојен 2010. године
- **Инвентар ГХГ (1990. и 1998.г.)**
- **Мере митигације** - анализа опција смањења по секторима – енергетика, индустријски процеси, саобраћај, пољопривреда, шумарство, управљање отпадом
- **Мере адаптације** (хидрологија, пољопривреда, шумарство, биодиверзитет, здравље)

Инвентар ГХГ– Прва национална комуникација

1990. година

- **Емисије ГХГ по секторима (CO₂ equivalent)**

- Енергетика - 77,7%
- Пољопривреда – 14,6%
- Индустијски процеси – 5,3%
- Отпад- 2,4%

- **Емисије CO₂**

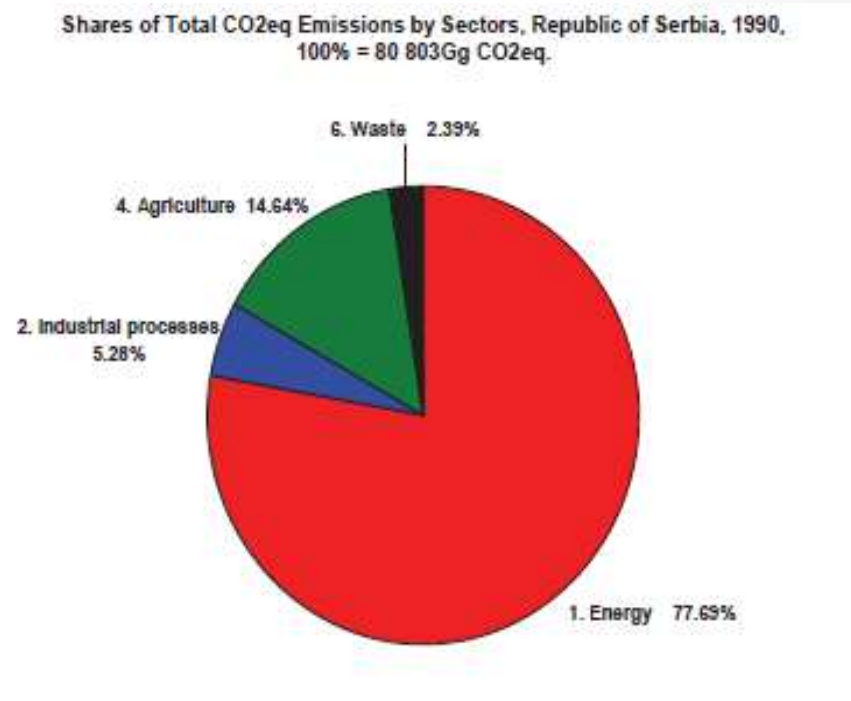
- Енергетика – 94,1%
- Индустијски процеси – 5,9%

- **Емисије CH₄**

- Пољопривреда – 45,0%
- Енергетика - 36,4%
- Отпад -18,6%

- **Емисије of N₂O:**

- Пољопривреда – 88,55 %

Инвентар ГХГ– Прва национална комуникација

1998. година

- **Емисије ГХГ по секторима (CO₂ equivalent)**

- Енергетика - 76,2%
- Пољопривреда – 14,3%
- Индустр. процеси – 5,5%
- Отпад - 4,0%

- **Емисије CO₂**

- Енергетика – 93,7%
- Индустр. процеси – 6,3%

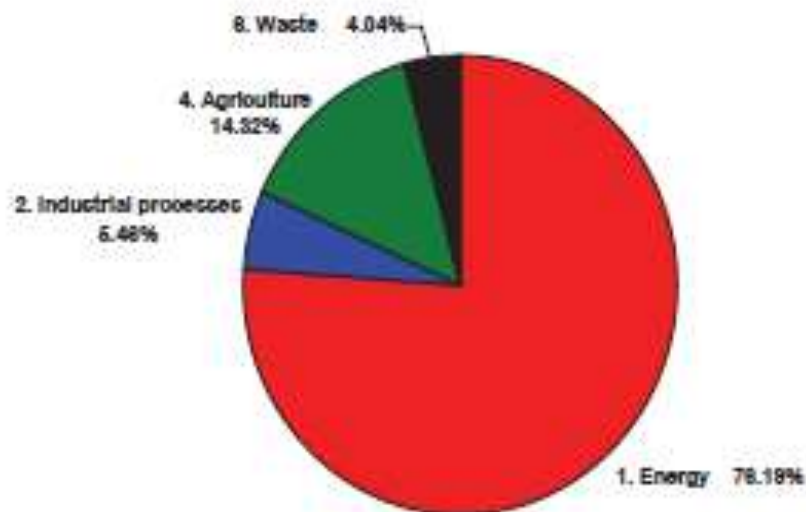
- **Емисије CH₄**

- Пољопривреда – 39,5%
- Енергетика - 33,1%
- Отпад - 27,3%

- **Емисије N₂O:**

- Пољопривреда – 87,6 %

Shares of Total CO₂eq. Emissions by Sectors, Republic of Serbia, 1998,
100% = 66346 Gg

Осмотрене и очекиване промене климе - INC

Осмотрене климатске промене (1971-2000 у односу на 1961-1990):

- Пораст средњих годишњих температура за до $0,7^{\circ}\text{C}$
- Смањење средњих годишњих количина падавина

Очекиване промене климе (2030 и 2100 у односу на 1961-1990):

- 2030: Пораст средњих годишњих температура од $0,9$ до $1,1^{\circ}\text{C}$
- Повећање средњих годишњих количина падавина од 5 до 10%
- 2100: Пораст средњих годишњих температура од $2,4$ до 3°C
- Смањење средњих годишњих количина падавина од -5 до -15%

Хидрологија и водни ресурси - INC

Утицаји:

- Услед смањења количине и броја дана са падавинама али повећања интензитета истих, очекивано је смањење протицаја, интензивније поплаве и суше, већих размера и дужине трајања

Мере адаптације:

- Смањење ризика - израда детаљне оцене рањивости, карата угрожености и ризика од поплава, процена способности брана и градских система канализација, унапређење системе за наводњавање и одводњавање...
- Политика: унапређење планова одбране од поплава уз финансијску анализу потреба, унапређење интегралног управљања водним ресурсима, укључење проблема у секторске стратегије и акционе планове...
- Мониторинг/истраживање: унапређење система ране најаве екстремних метеоролошких и хидролошких појава, истраживање утицаја

Шумарство - INC

Утицаји:

- Уочене и очекиване промене у екосистема, граница појединих типова шума, учесталости шумских пожара, учесталост штеточина и болести...

Мере адаптације:

- Смањење ризика: израда детаљне оцене рањивости, унапређење система за заштиту од пожара и заштите шума од штеточина и биљних болести..
- Политике: унапређење прописа и упутстава, укључење проблема у секторске стратегије и акционе планове...
- Мониторинг/истраживање: истраживање утицаја, унапређење интегралног мониторинга ефеката загађења ваздуха, вода и земљишта и климатских промена на шумске екосистеме..

Пољопривреда - INC

Утицаји:

- Смањење приноса усева услед суша у 1989-2000. у региону источне Србије за 40,9%, повећање интензитета болести ратарских и повртараских култура у Војводини
- Смањење приноса (кукуруз, соја, сунцокрет, кромпир, пшеница) у 2031-2060. у односу на 1961-1990.

Мере адаптације:

- Смањење ризика: израда детаљне оцене рањивости, прилагођавање датума сетве и календара радова у пољима, смањење учешћа јарих и повећање учешћа озимих усева у сетви, унапређење системе за наводнавање и одводнавање, промена пракси коришћења ђубрива и хемијских средстава...
- Политике: увођење нових механизма осигурања, унапређење интегралног управљања водним ресурсима у областима од значаја, укључење проблема у секторске стратегије и акционе планове...
- Мониторинг/истраживање: унапређење система ране најаве екстремних метеоролошких појава, истраживање нових сорти и хибрида, успостављање базе података о штетама...

Биодиверзитет - INC

Утицаји:

- Очекиване промене у фенологији, морфологији, физиологији и понашању врста, губитак и појава нових станишта....

Мере адаптације:

- Смањење ризика: израда детаљне оцене рањивости и индикатора биодиверзитета...
- Политике: израда плана заштите посебно угрожених врста и екосистема, укључење проблема у секторске стратегије и акционе планове...
- Мониторинг/истраживање: организација мониторинга у заштићеним подручјима, успостављање базе података...

Здравље - INC

Утицаји:

- Пораст броја топлотних удара и смртних случајева
- Могућа ширења вектора (нпр. комарци), болести из тропских крајева, малрије, епидемије дијареје и дизентерије..

Мере адаптације:

- Смањење ризика: израда детаљне оцене рањивости, обезбеђење дијагностичких тестова, лекова, вакцина, унапређење ране најаве топлотних таласа
- Политике: израда плана заштите посебно угроженог становништва, укључење проблема климатских промена и просторно и урбанистичко планирање, укључење проблема у секторске стратегије и акционе планове...
- Мониторинг/истраживање: успостављање мониторинга векторских, трансмисивних и инфективних болести, успостављање базе података екстремних временских појава, унапређење система биомониторинга...

Припрема SNC и VuR – Надзорни одбор и Радна група

- Пројекти финансирани од стране Глобалног фонда за животну средину (GEF), а имплементациона агенција је UNDP
- Предвиђено трајање: 2015 – VuR; 2016 - SNC

Радна група SNC/VuR:

1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине
2. Министарство пољопривреде и заштите животне средине – Управа за шуме
3. Министарство пољопривреде и заштите животне средине – Дирекција за воде
4. Министарство рударства и енергетике
5. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
6. Министарство просвете, науке и технолошког развоја
7. Министарство унутрасњих послова – Сектор за ванредне ситуације
8. Министарство здравља
9. Агенција за заштиту животне средине
10. Републички завод за статистику
11. Републички хидрометеоролошки завод
12. Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине
13. ЈП Електропривреда Србије
14. НИС а.д. Нови Сад
15. Привредна комора Србије
16. Железнице Србије АД
17. ЈП србијагас Ј

Припрема SNC и VuR – Експертски

ТИМОВИ

- **Инвентар ГХГ:** Агенција за заштиту животне средине
Небојша Реџић, Ивана Дукић
- **Програм мера митигације:** Машински факултет Београд
/Еконерг
Др Александар Јововић
- **Програм мера адаптације** – пољопривреда, водни
ресурси и шумарство: Институт за низијско шумарство и
животну средину
Др Саша Орловић
Др Владимир Ђурђевић

Компилатор: Ана Секе

QZPRF

?!

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

QZPRF

Процес припреме SNC и BuR

United Nations
Framework Convention on
Climate Change

Focal Point

Координационо тело

Радна група

Експертски тимови

Агенција - СЕПА

Заинтересована јавност

За све информације...

Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Одсек за климатске промене

Омладинских бригада 1
11070 Н. Београд

Контакт:

danijela.bozanic@eko.minpolj.gov.rs

sandra.lazic@eko.minpolj.gov.rs

ana.repac@eko.minpolj.gov.rs

dragana.radulovic@eko.minpolj.gov.rs